

Izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov.
Issued daily except Sundays
and Holidays.

PROSVEТА

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETÖ—YEAR XIII.

Cena lista

je 25.00.

Entered as second-class matter January 22, 1910, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., pondeljek, 8. novembra (Nov. 8th) 1920. Subscription \$5.00
Yearly.

Uredniški in upravilski prosto: 2657 S. Lawndale av.

Office of publication:
2657 So. Lawndale ave.
Telephon: Lawndale 4633.

STEV.—NUMBER 262.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

NA TISOČE ZAMORCEV OCIGANJENIH ZA GLASOVE.

V JUŽNIH DRŽAVAH IMAJO KUKLUKSKLANOVI ŠE VEDNO PRVO BESEDO.

Pri registriranju so zamorcev zastavili najtežja vprašanja.

New York, N. Y. — Belopoltini so se v južnih državah poslužili raznih zvijač in sredstev, da so pripravili zamorcev in zameke ob njih volilno pravico. To potrdi na stotine pisem, ki jih je prejelo "Narodno društvo za izobrazbo in napredek zamorcev."

Poslužili so se raznih sredstev, da so bili zamorcevi opanjeni njih volilne pravice. V Južni Karolini so jim v nekaterih krajih dali prečitati zvezno ustavo, na kar so jim rekli, naj spisajo na papir na pamet.

V Virginiji so zastavili zamorcev razna vprašanja o civilnih upravi, belopoltih žen pa niso izplaševali. Vprašali so jih tudi po imenih mestnih uradnikov.

Take metode so se posluževali belopoltini v državah Južne Karoline, Severne Karoline, Georgije, Floride, Virginije in Oklahome.

Društvo za napredek zamorcev je seveda podvzelo korake, da se odpravi tako oplenjevanje zamorcev ustavnimi priznani pravice. V Južni Karolini je najela odvetnika, da storji primerne korake.

Organizacija, ki uganja te nepostavne čine, se imenuje Ku-Klux-Klan, ki je bila nastavljena takoj po končani državljanski vojni z namenom, da terorizira zamorcev in jih oropa civilnih svobodi, ki jih je priborila državljanska vojna. Kukluksklanoveci so se pred kratkim zopet organizirali v Atlanti, Ga., z namenom, da preprečijo prihod zamorcev na volišča.

Društvo za napredek zamorcev se bojuje proti kukluksklanovcem na tačnič, da njih dejana pričebi v listih. Bickett, govoril Severne Karoline, je v daljši proklamaciji obsodil dejana kukluksklanovcev in njih organizacijo. Posnemali ga niso drugi govorjeni južnih držav.

Neki odborniki društva za napredek zamorcev se je izrazil, da v južnih državah zaradi tega tako nastopajo proti zamorcev, da odrajejo v nevedi, ker neveden človek rad poneeni dela.

Zaradi takih razmer v južnih državah je v zadnjih par letih pod drugi miljon zamorcev obrnilo hrbot južnim državam in se izselilo v druge kraje.

V južnih državah so siromašni belopoltini tudi precej nevedni ljudje, kajti ljudske šole so zelo zanemarjene, a od teh nevednih belopoltinkov ne zahtevajo, da odgovore na taka vprašanja, kot morajo odgovarjati zamorcevi.

V ZNAMENJU SODNIJSKE PREPOVEDI.

Boston, Mass. — Višje sodišče je izdalo sodnijsko prepoved proti čepljarskim delavcem, ki so v stavki pri tvrdki Thomas G. Plant. Sodnijska prepoved je ostra in delavski voditelji izjavljajo, da v tej državi še ni bila izdana tako ostra sodnijska prepoved.

Prepoved ne prepoveduje le razstavljanje stavkovnih straž o koli tovarne, ampak prepoveduje celo, da stavkarji ne smejte držim delavcem že omeniti, da je stavka v tovarni.

Prepoved je izdala sodnik Sisk.

VРЕМЕ.

Chicago in okolica: Deloma lahko in gorko v torek in sredo; tudi različni vetrovi. Najvišja temperatura v zadnjih 24. urah 55, najnižja 47.

Solnčni izhod 5:27; zahod 4:36.

LESNI ALKOHOL JE UBIL BOGATEGA MIESTARJA.

Boston, Mass. — Zdravniku je, da je smrt miestarja Ambrose E. Robertsa povzročil lesni alkohol, ki je bil primelan vnu.

"VOLITVE PRIPRAVILE POT ZMAGI SOCIALIZMA", PRAVI FRANCOSKI SOCIALIST.

Pariz, 7. nov. — Jean Longuet, znani socialistični voditelj v Franciji, piše v "La Populaire", da ameriške volitve pomenujo indirektno zmago socializma. Reakecija, ki zdaj pride v Združenih državah, zdrami delavstvo tekom prihodnjih štirih let na kar bo sledila velika delavska zmaga. Longuet pravi, da volitve niso mogle boljše izpasti.

ALI BO MEHIŠKA VLADA PRIZNANA?

ČE JO PRIZNAJO ZDRUŽENE DRŽAVE, JO PRIZNA TUDI EVROPA.

Tako zdaj sodi mehiška vlada.

Washington, D. C. — Sem došla poročila govore, da mehiška vlada upa, da jo priznajo Združene države. Ta sodba je napravljena na podlagi izjave državnega tajnika Colbyja, v kateri je dejal, da bo mogoče mehiška vlada kmalu priznana. Če se to zgodi, tedaj bo seveda mehiški minister za zunanje zadeve takoj podvzel potrebne korake pri evropskih vladah za priznanje mehiške vlade.

Mehiška vlad se bo najprvo obrnila na Veliko Britanijo, Francijo in Italijo za priznanje. Neki mehiški uradniki je baje rekel, da so evropske velesile reklo na pariški konferenci, da prepusti mehiško vprašanje popolnoma Združenim državam v reditev in da v tej stvari ne podvzemajo nobenega koraka, dokler ameriška vlada ni pokazala poti za rešitev vprašanja.

V splošnem sodijo, da Združene države priznajo Mehiko v decembru, ko pravilno izvoljeni mehiški predsednik nastopi svojo službo. Diplomaticni zastopniki v Združenih državah bo najbrž imenovan Roberto V. Pasquiera, ki je kot zaupni mehiški finančni agent sklenil razne finančne transakcije v New Yorku.

Komisija, ki bo reševala razne pritožbe Američanov, ne bo rešila teh pritožb, ampak v njeno področje spada rešitev vseh tujezemskih pritožb.

Ameriška trgovska zbornica poroča, da narašča trgovina med Združenimi državami in Mehiku in da je v zadnjih dveh letih več kot dve sto ameriških tivrk pričelo tržiti z Mehikom. Razni tovarnari, podjetniki, trgovci in druge, ki so povprašujo, kakšen je ameriški kreditni sistem. Mehiška trgovska zbornica pravi, da sedaj trgovina in industrija lepše eveteta v Mehiku, kakov še nista nikdar preovitali v tej deželi.

Iz Dallas, Tex., poročajo, da je tje prišel izvoljeni mehiški predsednik Alvaro Obregon kot zastopnik sedanjega provizoričnega predsednika de la Huerta, da izroči Teksancem pozdrave Mehiku na državnih razstavah. V svojem govoru je poudarjal, da se mora Mehika razviti v poljedelstvu in da postoji zakon, da se lahko importira poljedelski stroj, ne da bi bilo treba plačati celino. Pojasnjeval je, da Mehika potrebuje tujo pomoč, da reorganizira svoja transportna sredstva. Podvzeti so bili že prvi in potrebni koraki za konstrukcijo pet železnic, ki bodo merile tri tisoč kilometrov.

Poudarjal je, da je mehiška vlada pripravljena dati vsaki kompaniji, ki podvzame gradnjo ceste od tropske meje do glavnega mesta Mehike, po kateri bodo lahko vozili avtomobili, razne koncesije.

LESNI ALKOHOL JE UBIL BOGATEGA MIESTARJA.

Boston, Mass. — Zdravniku je, da je smrt miestarja Ambrose E. Robertsa povzročil lesni alkohol, ki je bil primelan vnu.

VRANGEL KLIČE FRANCOSKE ZA POMOC.

Krimski carist je izgubil armado in ves bojni material.

AMERIŠKA MISIJA UJETA?

Pariz, 7. nov. — General in baron Vrangel je poslal nujni apel na francosko vlado, da mu naj zaveži pomagajo, drugače je izgubljen ves Krim. Vrangel priznava, da je izgubil skoraj ves vojni material v Melitopolu in Nikopolu. Njegove čete so zajete severno od Perekopa; nekaj od edikov se je rešilo in zateklo za utrjeno črto južno od Perekopa, toda sovjetske čete prodriajo dalje, in ker nimata več topov in streliva, se mora umikati.

London, 7. nov. — Brezidenčna depesha iz Moskve, opirajoča se na vost v moskovski "Pravdi", poroča, da so sovjetske čete ujele ameriško in francosko vojaško misijo v Aleksijevki. Ameriško misijo je vodil general Morel.

Washington, 7. nov. — Državni vodnik department sta izjavila, da nima Amerika nobene oficijske misije v južni Rusiji izvzemeli enote Rdečega križa; edina ameriška oficijska misija se nahaja v Sebastopolu. General Morel ni znan vladnim krogom v Washingtonu.

Carigrad, 7. nov. — Tukajšnji angleški in francoski zastopniki so brzojavno vprašali svoji vlasti, če smejo zavežiške bojne ladje v Črnom morju pomagati generalu Vranglu pri Prerekopu in Salkevi, kjer boljševiški dete silijo na krimski polotok. Istočasno je bilo poslanih več parnikov s strelovim in puškami v Sebastopol.

Iz Sebastopola javljajo, da tam vlada velika panika. Brzojavni angleški in francoski zastopniki so pribeli v Sebastopol, se gnetejo v pristanišču in plačujejo visoke cene za prostor na ladjah, ki jih odvedejo v Carigrad. Vrangel je dal postreliti več sovjetskih ujetnikov, da se razpravljali o potih, da se farmarjem dovoli kredit na kratek rok.

Farmarjem se je pridružilo tudi strokovno organizirano delavstvo, tako da se lahko reče, da je dosegla vodna ameriškega ljudstva, da je skrajni čas, da se že enkrat vrše profitarstvo meštarjev, prekupevalec in bankirjev iz gospodarskega življenja.

Stavljene so bile zahteve, da se takoj odstavi pojedelski tajnik Houston in da se uvedejo zadružne banke farmarjev in delavcev za vzajemno izmenjavo finančnih sredstev in produktov.

Stavljeni so bili tudi predlogi, da

se regulira pridelek,

da se ne predstavi vrše profitarstvo meštarjev,

WILSON NE OSVOBODI DEBESA, KER TO BI BIL "SLAB ZGLEZ ZA BODOČO VOJNO".

Washington, 7. nov. — Iz zadnjih virov se poroča, da Wilson ne bo osvobodil Dobša, socialističnega predsedniškega kandidata, ki se nahaja v zvezni ječi v Atlanti zaradi "punktarskih besed", ki jih je izgovoril tekom vojne. Wilson smatra, da bi ponovitev Debša "imele slabe posledice za moralno dežele v slučaju bodoče vojne"!!!

PROFITARSTVO MORA ENKRAT PRENEHATI.

TAKO ZAHTEVA FARMARSKA UNIJA.

Organizirano delavstvo podpira zahteve farmarjev.

Washington, D. C. — "Nehajte se igrati z našim življenjem!"

To so besede, ki so jih vrgli zastopniki farmarskih organizacij, zbrani na tukajšnji konferenci, ki je bilo v skladu z konferenco v Sebastopolu. General Morel je bil predstavljen v bankirju v Washingtonu.

Farmarjem se je pridružilo tudi strokovno organizirano delavstvo, tako da se lahko reče, da je dosegla vodna ameriškega ljudstva.

Washington, D. C. — "Nehajte se igrati z našim življenjem!"

To so besede, ki so jih vrgli zastopniki farmarskih organizacij, zbrani na tukajšnji konferenci, ki je bilo v skladu z konferenco v Sebastopolu.

Stavljene so bile zahteve, da se takoj odstavi pojedelski tajnik Houston in da se uvedejo zadružne banke farmarjev in delavcev.

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglašev po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zadnjene države (izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 za pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 za pol leta, \$1.50 za tri mesece, in za inozemstvo \$8.00.

Naslov za vas, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2857 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

THE ENLIGHTENMENT

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.

Glasilno zbirko

Datum v odprtju n. pr. (November 1-20) poleg vsega imena in naslova pomeni, da vas je v tem dnevu potekla naročnina. Posveti je pravdeljivo, da so vam na listavi list.

NAPACNO PRIKAZEVANJE MORALE V POLITIKI.

Nekateri zagovorniki in nasprotniki lige narodov so govorančili, da je liga narodov moralno vprašanje in zaradi tega ne spada v politiko.

Taka sodba o ligi narodov je napačna. Diplomatje se prav malo ozirajo, kaj zahteva morala, ampak pri sklepanju pogodb med državami se ozirajo le na gospodarsko stran vprašanja, moralna stran vprašanja pa ne igra pri njih prav nobene uloge. Liga narodov je ravno toliko moralno vprašanja, kot če delavci zahtevajo povišanja mezde ali če se na pr. zahteva socializacija železnice, rudnikov in drugih glavnih industrijs. Lahko se govori, da je morala dobro plačanih delavcev višja od slabo plačanih delavcev, lahko se reče, da bo morala v človeški družbi mnogo višja, kadar bodo socializirane železnice, rudniki in glavne industrije, ampak nihče ne more trditi, da se privatni podjetniki zaradi tega vpirajo povišanju delavske mezde ali pa socializiranju železnic, rudnikov in glavnih industrijs, ker že, da delavci ostanejo na nizki moralni stopnici.

Tudi pred državljanovo vojno v Združenih državah so mnogi povdarijali, da je osvoboditev zamorskih sužnjev moralno vprašanje. Bilo je le deloma, kot je na pr. povišanje delavske mezde ali pa socializiranje železnice, rudnikov in glavnih industrijs. Za nasadnike v južnih državah in tovarnarje in podjetnike v severnih državah je pa bila osvoboditev zamorskih sužnjev važno gospodarsko vprašanje.

Nasadniki v južnih državah se niso zaradi tega vpravili osvoboditvi zamorskih sužnjev, ker so bili slabli ljudje, ampak ker so bili zanje zamorski sužnji kapital, kakor so na pr. dandanes tovarnarjem stroji v tovarni. Severne države so se industrijalno razvijale in tovarnarji niso mogli obratovati svojih tovarn z neukimi sužnji, ampak industrijsko delo potrebuje izučene in pametne delavce, da se industrijsko delo izplača. Torej je bila osvoboditev zamorskih sužnjev tudi za podjetnike v severnih državah zelo važno gospodarsko vprašanje, tako da lahko rečemo, da bi se industrija v Združenih državah nikdar ne razvila takoj visoko, če bi ne bila odpravljena zamorska sužnost. Tovarnarji in podjetniki v severnih državah niso bili za osvoboditev zamorskih sužnjev, ker so smatrali sužnost za velik greh, ampak gospodarski vzroki so jih prisilili, da so zahtevali osvoboditev zamorskih sužnjev.

Tudi liga je gospodarsko vprašanje in še veliko gospodarsko vprašanje! In tisti, ki se navdušujejo zanje ali ji pa nasprotujejo, ne delajo tega iz moralnih ozirov, ampak pretehtajo skrbno vse gospodarske vzroke, ki govorijo za njio in proti njiju. Ravno tako preudarijo, kakšna mora biti liga, da jim ne bo škodila ali pa koristila.

Ce nekateri govore kljub temu, da je liga narodov moralno vprašanje, tedaj žive v napacnih mislih, ker si domisljajo, da današnji svet postoji iz dobrih in slabih ljudi in da so moralni zakoni merodajni pri reševanju gospodarskih vprašanj v človeški družbi. Taki ljudje še niso prišli do spoznanja, da slabe družabne razmere ustvarjajo slabe ljudi, dobre družabne razmere pa dobre ljudi, in da so ljudje vedno taki, kakor so razmere v človeški družbi in tudi še nikdar drugačni bili niso, kot so bile družabne razmere.

Liga je gospodarsko vprašanje in zaradi tega sodi v politiko. Če bi bila liga narodov samo moralno vprašanje in ne gospodarsko, tedaj bi res ne sodila v politiko, ker je vprav politika najmanj poklicana, da rešuje moralna vprašanja.

Tako pa sodi vanjo, kakor na pr. socializacija železnice, rudnikov, glavnih industrijs ali pa določitev minimalne mezde, ki je absolutno potrebna za dostojno in pošteno prehranitev delavske družine.

Kaj je dolžnost zavednega delavca in farmarja? — Organiziran mora biti politično, strokovno in gospodarsko in delati za duševno prebujenje svojih tovaršev, ki še spe in verjamejo, da so lepe pripovedke privatnih interesov o harmoniji med delom kapitalom gola resnica.

Kedaj bodo privatni interesi poraženi? — Kadar privatni interesi izgrube politično moč, se ne bodo držnili počititi na tehnico svoje gospodarske moči.

Koroški plebiscit.

Rezultat plebiscita v koroškem pasu A je nepovojen za Jugoslavijo in menda so razočarani vasi, ki so se zanimali za to vprašanje. O resničnem narodnem pripadništvu prebivalstva v tem okraju pač ne more biti dvoma: ondolno ljudstvo je po veliki večini slovensko in nobeno glasovanje ne izpremeni tega dejstva. Toda prav tako tudi to dejstvo ne izpremeni glasovalnega rezultata zadnje nedelje in ne vrne Jugoslaviji glasov, ki so bili oddani za Avstrijo. Ogromen del teh glasov je slovenski, zakaj najnajvečji razum kažejo, da ne bi bili Avstriji nikdar mogli zmagoči s samimi nemškimi glasovi. Tudi če bi se dokazalo, da so se pri volitvah vrstile slaperje, in tudi če bi se dognalo, da so doseglo takoj mejo, da se je z njimi bistveno izpremenil rezultat, za kar je seveda treba več kakor samih trditev ostane rečljivo, da je mnogo slovenskih rok oddajalo cele avstrijske glasovnice.

Tako prikazni morajo imeti svoje razloge. Rezultat je porobil veliko razburjenost, ki je seveda razumljiva, toda z najatraktivnejšo razdraženostjo se ne izpremeni štoljke in najtemperamentejši izbruhu ne prineso Jugoslaviji ne ene vasi. Če je sploh mogoče kaj pokvariti je gotovo, da se to tem lože zgoditi, čim bolj se bo treznost in razumnost umikala samoopajjanju.

Kako se koroški problem končno reši, je danes pač še odprt vprašanje in prijubljene politične filozofije ob časi piva so tudi povsem brezplodne. Na vsak način pa se je treba spomniti, da nizgodovina še zaključena in da ne zadostuje mislit na trenutek, temveč da je račune treba raztegniti na bodočnost, katere potek je pač v veliki meri odvisen tudi od našega ravnanja. Prav zaradi tega pa tudi ni dovolj uprati prst v nasprotnika in kazati njegove grehe, ampak važnejše od vsega drugega je, spoznati svoje hibne, jih kolikor mogoče popraviti in se jih v bodoče varovati. Brez tega bi mogoče čimdale bolj globoko gaziti v blato in tudi v drugih slučajih doživljati snaka ali pa že britkejša razočaranja.

Ne maramo se na široko bayitti s čudovitim optimizmom, ki se je vbrizgaval narodu kakor opij da si je tudi to značilno za površino gotovil faktorjev, ki so si vzel kar nekakšen monopol na vso Koroško zadevo. Veliko resnejši so nekateri drugi momenti, ki so deloma tudi v zvezi s tem samostalnim monopolišanjem akcije, ob kateri je bil prizadel vse narod, medtem ko so nekateri osobne oznake za afero njih stranke ali pa celo njih osebe.

Preden se sudi, je pač treba priznati nekateré okolištine, ki so bile same po sebi neugodne za Jugoslavijo. Če se vzamejo v poštev etnografske razmere na Koroškem, je jasno, da je bila odločitev glasovalnih pasov skorajno neracionalna in zdi se, kakor da je bila prepustena slepcu slnečaju. Že o potrebi tega plebiscita se lahko prav močno dromo: a če je visoka diplomacija res misli, da je ta eksperiment neizogiven, je za razum navadnega državljanja nedosežna skrivnost, po kakšnih načelih je skombriral svoje izumetnilene cone. Naivno bi bilo nadalje prezreti da so se modri gospodje v Parizu prenestvarjajoči svet po svojih muhah ostrali na gospodarske razmere in v interesu toliko kolikor na lanski aneg, trgali, kar slišupaj, in metalli v en lonec, kar ne nikakor ne more pomestiti. Lahko je da eloveka zahtevali narod, ne zavest toda če gre to na račun njegovih ekstremističnih pogojev, te ješči pričakovati, da bodo moralni angeli več zaledli od ozirov na njegove materialne interese.

Recimo pa, da ni bilo ko so bili plebiscitne cone slavnostno dočlene, na tem niso več mogoče izpremeniti. Kljub temu bi bili rezultat glasovanja lahko dragoten: vprašanje, zakaj je toliko Slovencev zapustilo svojo narodno stvar, se ne reši s samo glasovalno geografijo.

Kar se tiče naše centralne vlad, se brez dvoma lahko pravi, da je svojo vlogo in naloge kaj slabe razumeš: mi se pa niti potrudimo da bi se bila včinkeljana vranje in se usposoblila zanje. Kritično bi bilo tajiti izjem, toda v splošnem se gospodje, ki vedre in e-

bljajo v Belgradu nikdar niso resno potrudili, da bi se bili temeljito seznanili z razmerami v krajih, ki niso pred vojno pripadali Srbiji in se pončili o raznovrstnosti in raznobarvnosti države poročene iz ogromne katastrofe in sestavljene iz neštetih kosočev, iz katerih se mora se le ustvariti organična entota. Vse naj bi bilo po enem kopitu: z vzhoda so hoteli kratko malo presazati kar ni moglo uspetati na zpadu, ideje in stvarnosti, ki katere niso bili tali ali pa rasploženje, so hoteli enostavno usiljevati, in če se tradicija doigrla do niso da le meni nič tebi nič zamoriti, če se samonikle lastnosti in posebnosti niso dale potepati, se je to brez kritike razglasjevalo za separatizem in centrifugalne tendenčce. Kako naj bi bila taka vladava prav razumeča Koroško, ki je bila slovenska in jugoslovanska v vendar od Srbije tako različna kakor brast od bukve? In kako naj bi bila brez razumevanja pridobila ljudstvo, če je namreč sploh imela dovolj resne volje, da ga pridobi?

Ali Belgrad je daleč, ni pa Slovenija. In vendar bi se skoraj zdelo, da so tisti Slovenci, ki so se najbolj trgali za absolutno vodstvo plebiscitne akcije, prav tako razumeli koroško ljudstvo, kakor belgrajski mogote. Namesto metod, ki bi bili narodu na Koroškem prikupljive, ki bi bili vpoštevale njegove prave potrebe in nagnenja, so ga hoteli ustrojiti po svoje, mu sugestirati svoje nazore in mu vsliti svojo voljo. Tako sem pa ni in ne bo nikdar rodilo dobrega sadu.

Nekdaj je bila razširjena filozofija, da so Korošci klerikalni in da ne morejo biti drugačni. Bili so časi, ko je bil klerikalizem resnočno razširjen na Koroškem in ko je maršikdo postal "deutschgesint" le zato, ker se je bil vživel v vero, da ne more biti svoboden kot Slovence. Naši klerikalci se pa nikakor nečijo naučiti, da se časi izpreminjajo, dasi bi to lahko opazili v svoji najbližji bližini, če bi le hoteli odpreti oči. Izpremenili so se na Koroškem že pred vojno, krvava svetovna kriza pa je ta proces kakor po celem svetu, tudi onkraj Karavank silno pospešila. Koroško ljudstvo nikakor več ne smatra duhovniki za edinstvo in toliko teritorija in toliko in toliko prebivalstva, več nismo dobili tudi sre in glav tega ljudstva. S takim pridobivanjem bi pa moralni tudi v najugodnejšem slučaju še le prijeti, ko bi bili Korošci že naši.

Kdaj so se takozvani merodajni faktorji resno potrudili, da bi se bili vživel v dušo, v mišljene, v čustvovanje koroškega ljudstva? Kdaj so se brez predsedkov vpravili, kakarne so prednosti in kakšni nedostatki, med katerim naj izbira ljudstvo? ... Pravili so nam, kakšnih sredstev se poslužujejo nasprotniki v boju; toda koliko modrejša so bila sredstva, s katerimi so sami poiskušali vplivati na glasovalec? Marsikatero orožje Nemec je bilo smrčno, marsikatero odurno; toda medtem ko se je to — po pravici — obsojalo, se je vodila tekma na enakem polju češ, kar znate vi, znamo tudi mi, kakor da bi šlo za to, kdo da "jo bo drugemu bolj pokazal."

Korošev v pasu A je ogromna večina; to vemo mi in to vedo tudi Nemci sami. Kljub deželnim meji in vsakovrstnim sitnostim, ki so obstajale v avstrijskih časih, je bilo med njimi in ostalimi Slovenci mnogo stikov. Vzle vsem generališčem poizkusom je bila narodna zavest živa. Pogojev je bilo torej dovolj, da bi se pridobili naklonjenost tega ljudstva. Toda spomniti se je bilo treba, da niso bili to vsi pogoji, ki se mogli vplivati na glasovalec.

Marsikatero orožje Nemec je bilo smrčno, marsikatero odurno; toda medtem ko se je to — po pravici — obsojalo, se je vodila tekma na enakem polju češ, kar znate vi, znamo tudi mi, kakor da bi šlo za to, kdo da "jo bo drugemu bolj pokazal."

Korošev v pasu A je ogromna večina; to vemo mi in to vedo tudi Nemci sami. Kljub deželnim meji in vsakovrstnim sitnostim, ki so obstajale v avstrijskih časih, je bilo med njimi in ostalimi Slovenci mnogo stikov. Vzle vsem generališčem poizkusom je bila narodna zavest živa. Pogojev je bilo torej dovolj, da bi se pridobili naklonjenost tega ljudstva. Toda spomniti se je bilo treba, da niso bili to vsi pogoji, ki se mogli vplivati na glasovalec.

Marsikatero orožje Nemec je bilo smrčno, marsikatero odurno; toda medtem ko se je to — po pravici — obsojalo, se je vodila tekma na enakem polju češ, kar znate vi, znamo tudi mi, kakor da bi šlo za to, kdo da "jo bo drugemu bolj pokazal."

Korošev v pasu A je ogromna večina; to vemo mi in to vedo tudi Nemci sami. Kljub deželnim meji in vsakovrstnim sitnostim, ki so obstajale v avstrijskih časih, je bilo med njimi in ostalimi Slovenci mnogo stikov. Vzle vsem generališčem poizkusom je bila narodna zavest živa. Pogojev je bilo torej dovolj, da bi se pridobili naklonjenost tega ljudstva. Toda spomniti se je bilo treba, da niso bili to vsi pogoji, ki se mogli vplivati na glasovalec.

Marsikatero orožje Nemec je bilo smrčno, marsikatero odurno; toda medtem ko se je to — po pravici — obsojalo, se je vodila tekma na enakem polju češ, kar znate vi, znamo tudi mi, kakor da bi šlo za to, kdo da "jo bo drugemu bolj pokazal."

Korošev v pasu A je ogromna večina; to vemo mi in to vedo tudi Nemci sami. Kljub deželnim meji in vsakovrstnim sitnostim, ki so obstajale v avstrijskih časih, je bilo med njimi in ostalimi Slovenci mnogo stikov. Vzle vsem generališčem poizkusom je bila narodna zavest živa. Pogojev je bilo torej dovolj, da bi se pridobili naklonjenost tega ljudstva. Toda spomniti se je bilo treba, da niso bili to vsi pogoji, ki se mogli vplivati na glasovalec.

Marsikatero orožje Nemec je bilo smrčno, marsikatero odurno; toda medtem ko se je to — po pravici — obsojalo, se je vodila tekma na enakem polju češ, kar znate vi, znamo tudi mi, kakor da bi šlo za to, kdo da "jo bo drugemu bolj pokazal."

Korošev v pasu A je ogromna večina; to vemo mi in to vedo tudi Nemci sami. Kljub deželnim meji in vsakovrstnim sitnostim, ki so obstajale v avstrijskih časih, je bilo med njimi in ostalimi Slovenci mnogo stikov. Vzle vsem generališčem poizkusom je bila narodna zavest živa. Pogojev je bilo torej dovolj, da bi se pridobili naklonjenost tega ljudstva. Toda spomniti se je bilo treba, da niso bili to vsi pogoji, ki se mogli vplivati na glasovalec.

Marsikatero orožje Nemec je bilo smrčno, marsikatero odurno; toda medtem ko se je to — po pravici — obsojalo, se je vodila tekma na enakem polju češ, kar znate vi, znamo tudi mi, kakor da bi šlo za to, kdo da "jo bo drugemu bolj pokazal."

Korošev v pasu A je ogromna večina; to vemo mi in to vedo tudi Nemci sami. Kljub deželnim meji in vsakovrstnim sitnostim, ki so obstajale v avstrijskih časih, je bilo med njimi in ostalimi Slovenci mnogo stikov. Vzle vsem generališčem poizkusom je bila narodna zavest živa. Pogojev je bilo torej dovolj, da bi se pridobili naklonjenost tega ljudstva. Toda spomniti se je bilo treba, da niso bili to vsi pogoji, ki se mogli vplivati na glasovalec.

Marsikatero orožje Nemec je bilo smrčno, marsikatero odurno; toda medtem ko se je to — po pravici — obsojalo, se je vodila tekma na enakem polju češ, kar znate vi, znamo tudi mi, kakor da bi šlo za to, kdo da "jo bo drugemu bolj pokazal."

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Konec "Samostojne" Kmettske Stranke.

Ljubljansko "Jutro" piše, da je takozvana "samostojna" kmettska stranka napravila "ponudbo", ki je prav čudna. "Samostojna kmettska stranka" pravi namreč, da ne reflekira na takozvane "kvalifikirane" poslance (vaski četrti!) ampak je pripravljena te mandate prepustiti liberalni in klerikalni stranki, aki ti dve prepustite ostale mandate na deželi (to je vse razven ljubljanskih štirih) njen.

Velika hinavščina je to pisanje "Samostojni" kmetje se hčijo "ujediniti" z liberalci in si misijo to reč tako: Klerikalc bodo ta naš predlog odklonili, ker drugače ne morejo: liberalci ga bodo pa radi sprejeti! Mi bomo potem kandidirali povsed (razen v ljubljanskem volilnem okraju) in bomo vzel na svojo in stadi tudi gospode liberalce kot "kvalifikirane" kandidate. Ta ko bomo doživeli da bodo gospod je liberalci (dr. Žerjav in tovariski) izvoljeni z glasovi "samostojnih" kmetov.

Tu je dokaz, da "samostojni" kmetje niso prav nič "samostojni", ampak so zgolj podružnica liberalne stranke. To, sodrugi in zaupniki naši povejte ljudstvu na kmetih! Zato proč s "samostojnimi" sieparjami in vsi v kmettsko-dekovsko zvezo", ki je res edina zastopnica ubogega ljudstva na kmetih, ki edina je za socijalno pravičnost ki edina je resnično protiklerikalna in ima republikanski program!

"Samostojne" kmettske stranke ni več! To so zgolj stari libralci! Zato bo ljudstvo volilo socialno demokratično stranko!

Velikosten shod tržiškega delavstva. Dne 10. oktobra se je vrnil v Tržič javen ljudski shod, na katerem je poročal s. Etibin Kristan. Zborovalec ki jih je bilo nad 400, so izvajanjem sodr. E. Kristana pozno sledili ki je v svojem stvarnem govoru predočil stalische naše stranke h konstitu-

anti. Delavstvo mora skrbeti, da bo že v ustavi zajamčena ljudstvu najširša demokracija. Vsi tisti ki trde da je vprašanje forme države že odločeno so v smoti, kajti le ljudstvo samo ima z glasovnico v roki odločiti ali bo ta država

republika ali monarhija.

Družava, ki naj bo zgrajena na najširih svobožinah ljudstva, kakor to zahteva soc. demokracija pod nobenim pogojem ne more biti monarhično vladana. Mogo se govoriti tudi o vprašanju državne uprave, ki naj bo

centralistična ali avtonomna.

Soc. demokratje nismo niti za tesni centralizem niti za kak se paratistični federalizem. Zadeve so, ki se ne dajo drugače upravljati kakor z ene točke, na primer železnice. V splošnem bi se pada postaviti mejo med centralizmom in federativnom a tem, da bi centralni parlament izdelal okvirne zakone, dočim bi se ti v posameznih pokrajnah prilagodili razmeram.

Governik je razmotril nadalje vprašanje razvoja industrije, ter kazal pogreške, ki se bodo morali odpraviti.

Zmote ki so zašle v delavske vrste, treba odpraviti, važni sedanji čas delavstva ne sme najti razkosanega! Nadalje izvaja o potrebi vzgoje, o šolskem vprašaju, ki je pereče: treba ga urediti tako, da bodo znameni z vzgojo dobili zmisel za napredek.

Governiku, so navzoči ves čas navdušeno pritrjevali. Shod je pokazal, da tržiško delavstvo kora po pravi poti, ki ga ima privesti do boljših časov.

Shod so zaključili pevci s krasno pesmijo o delu.

Dr. Korošec kupuje graščino? V krogih dr. Koroščevih pristašev se zatrjuje, da namerava dr. Korošec kupiti graščino grofa Schoenbrona pri Slinvici.

Skrajni čas. Po belgrajskih učilih se je vedno vidi čete ministarskih vojnih vjetnikov kakor sužnje voditi na delo. Siromake napole bose in nage, bi se po dolgoletnem trpljenju pač že lahko davno pustilo v domovino, če bi naši gospodje v Belgradu ne uradovali po svojem staroruskem sistemu "polako".

Smrtna obsodba. V Osijeku je sodišče obsodilo 20-letnega Damjana Gasbaro v smrt na večela, ker je ubil moža svoje ljubice Lašo Hotiča.

Nov izum. Inženier Jovan Božić v Zagrebu je izumil novo železničko zavoro, ki je baje najboljša izmed vseh takih modernih zavor.

Prepovedan list. Ministrstvo za notranje zadeve je izprevedalo v Jugoslaviji dunajski list 'Neugkeit-Weltblatt.'

Italija zahteva bohinjsko železnicu. "Hrvat" poroča iz Beograda, da je ministriški odbor za zunanjstvo stvari rešil vsa vprašanja ki so v zvezi z direktivimi pogajanjima z Italijo. Navodila dana našim delegatom niso definitivna, ker bodo naši delegati v neprestani zvezi s svojo vladjo. Sodijo da bo radi Dalmacije lahko došlo do sporazuma, toda glede vprašanja Reke in Albanije bi mogli priti do iznenadenja. Istotako bi moglo priti do nasprotij radi mej v Sloveniji, ker bodo Italija, kajti le ljudstvo sami izbrali, katerega ima nič moga zvedeti. Ko ji to ni uspelo, so bili vsi trije izročeni policiji. Na policiji je bila Natalija, da bi jo prisili krivo pričati, tako batinana, da se nahaja sedaj v bolnišnici v smrtni nevarnosti. Okrožni fizik je ugotovil, da ima po celem telesu rane topega orodja. Služkinji Nataliji, ko so jo tolkli na policiji, je ponudil pisar Dušan Popović 2000 dinarjev, last gospod Ristič, da priča, da je njena prijateljica Leposava ukradla z inženirjem denar. — Ko je preiskovalni sodnik na mestnem sodišču vprašal gospo Ristič, kaj so tu večer delali v njeni hiši, je gospa odgovorila: "Kockali smo se, toda pri nas je bil tudi g. Vesnič in vas resortni minister, g. Marko Trifkovec." Gospa Ristič bi podala preiskovalnemu sodniku še zanimivejše podatke, če bi ji njen odvetnik dr. Miličević pustil še nadalje govoriti. G. Ristič je izjavil na mestnem sodišču, da nima časa, da bi se za te stvari zanimal njegovega denarja ni, pa ni, a matoma ga zanimal, kaj se bo zgodilo s tem dnevna deklamacija. Tako poteka na kratko ta pravda. Toda gospoda iz "najvišje belgrajske

velike vso denarja. Gospoda so družbe" bi jo sedaj rada zakrila, da bi ne prišli na dan še večji skandal. Upamo, da se jim to ne posreči!

Združitev českoslovaške in srbske pravoslavne cerkve. "Narodni Listy" pišejo: Po sporočilu predstojnika českoslovaške cerkve Zahradnika-Brodskoga se pripravlja združitev českoslovaške cerkve s srbsko-pravoslavno, pri čemer bi obdržala prav gotovo samostojnost. Kakor javlja "Tribuna", je beograjski metropolit Dimitrij je naznalni osrednjemu komiteetu českoslovaške cerkve, da proglaši pravoslavna cerkev magistra Jana Husa za svetnika.

POTEZNILI SO GA IZ AVTO-MOBILA IN OROPALI.

Chicago, Ill. — Ko je Joseph Kraft sedel z nekim dekletom v avtomobilu na vogalu Pavlinine ulice in Warrenove ceste, sta ga dva tolovalja potegnili iz njega in oropala za štiri sto dollarjev. Kraft je imel v obliki še trideset tisoč dolarjev, ki jih pa zavrnitev.

HAVRE. Direktori železniških vlasti v Pariz in vsa večja mesta v Jugoslaviji.

PARNIK S. S. ROCHELLE (prej last Hamburg Ameriške črte "Hamburg") odpisuje.

12. NOVEMBRA

Oglasite se v našem uradu na 24 Whitehall St., NEW YORK, N. Y.

POZOR KROJAČI!

Zaradi slabega zdravja oddam v najem krojaško delavnico z vsem orodjem, kar se porablja pri krojačem obrtu, po nizki ceni, ali tudi prodam, pozneje ko se prepriča o ugodnem prostoru. Jaz preskrbi delo in načim tudijo krojiti brezplačno. Lep prostor ravno nasproti Pennsylvania postajti in zraven glavne poulične železnic. Tu in po okolici je naseljenih veliko Slovencev.

ANTON FORTUNA.

67 Iron St. Johnstown, Pa.

VLADA BO PREISKALA DEPORTIRANJE COSTELLA.

Washington, D. C. — Državni tajnik Colby je naložil državnemu sollicitatorju Nielsenu, da se naj informira, če je angleška vlast postopala postavno, ker je izgnala iz Londona E. J. Costella, upravitelja ameriške delavske časnikarske agencije Federated Press. Ako je bil čin nepostaven, tedaj bo ameriška vlast iskala začasenja.

BAKRENE KOTLE

BAKRENE KOTLE izdelane iz najfinjejšega bakra v velikosti za 4 galone po \$15.00; 6 galonov za \$20.00; 8 galonov za \$25.00 in 10 galonov za \$45.00 F. O. B. New York. (Vi pišete poslati tisoč stroške.) Pošljemo denar z naročilom. Istotako pošljemo tudi posodo za čiščenje.

VICTORIA SUPPLY CO.,

554 Morton Bldg., New York, N. Y.

TEKOM TREH TEDNOV

se izplačujejo denarne pošiljatve v staro domovini poslane po SLAVONIC IMMIGRANT BANK,

ki je pod neposredno kontrolo bančnega ministrstva države New York.

Kdo z našim posredovanjem pošlje denar svojcem v staro domovino ga izplačamo na sloviniku v teku treh tednov in pošljemo po prejemniku denarja lastnorodno podpisano prejemo potrdilo v toku šestih tednov. Po nam poslanem denar se izplačuje v nakazanem znesku brez kakršnega odbitka za kakrnekoli stroške. Obstoje sicer Banke ki računajo stroške za pošiljanje pošiljatelju in prejemniku, a mi ne računamo nobenih stroškov za to. Cene, ki Vam jih nudimo v jugoslovanskih kronah ali dinarjih izplačujemo v celoti in ne računamo za to nobenih stroškov. Cene denarja oglašujemo v listih, kar Vam je dokaz, da so iste najcenejše in da ne računamo enemu več, drugemu manje. Druge banke pravijo, da tudi one pošljajo denar po najnižjih cenah, pa tega ne oglašujejo v časnikih, kakor mi, ker bi se na ta način vidilo, da so njih cene višje od naših.

Kadar ste poslali denar v stari kraj, tedaj vzemite list v roke in pogledajte naše cene od tistega dneva, katerega smo mi od Vas denar prejeli in boste videli, da smo Vam računali po tržnih cenah določenega dneva. Če pa pošljete denar po drugih bankah, Vam oni računajo po njih volji, ker nihovih cen ne znate in vrh tega se odbijejo precejšnji znesek za stroške od svote, ki jo ima naslovnik prejeti.

Ako vzamete to v obzir, boste videli kdo deluje najcenejše in najpoštenejše.

Naša Banka je DRŽAVNA BANKA s vplačanim kapitalom od 100.000.00 dolarjev in vplačnim rezervnim fondom od 30.000.00 dol. in ta cel kapital in rezervni fond je poročilo za gotevo in točno izplačilo poslanega denarja v starem kraju v teku treh tednov. Vsa izplačevanja denarja v Jugoslaviji nadzoruje osebno na tam nahajajoči se glavni blagajnik g. Pavlović.

Razun najhitrejšega in najtočnejšega pošiljanja denarja prodajamo

PREVOZNE LISTKE ZA VSE PARNIKE

preko Atlantskega oceana, Sredozemskega in Jadranskega morja. Neponredni smo zastopniki vseh parniških društev in pri nas lahko dobite najboljši prostor na parniku, aki nam to za časa naznamite.

Bližo naše banke nahaja se 10 hotelov, ki prejemajo izključno le naše ljudi na hrano in prenočišče, v katerih je za celo poslužbo določena zmersna cena, preko katere ne sme noben hotelir računati, aki želi naše potnike prejemati. V teh hotelih ste kakor doma, tu najdete svoje rojake, ki potujejo v stari kraj, hotelir Vas popelje na konzulat, pomaga Vam vse potrebno pri potovanju, tako da se Vam bi treba za drugo brigati in vas končno povede na parnik z Vašo prtljako.

Dobivamo potnike iz starega kraja v Ameriko in vam dajemo vsa navodila za to brezplačno.

Pripravljamo potnikom pase (potna dovoljenja) za stari kraj in pomagamo dobiti vse druge temu potreбne spise.

Mi nismo navadna parniška poslovavnica temveč

DRŽAVNA BANKA

in zato nimamo prenočišče, ne kuhanj in ne hotelov, ker se prave banke na bavijo s hotelirskim poslovanjem. Pobrgali smo se pa zato, da naših potnikov ne bodo nepošteni hotelirji skubili in strigli, temveč da bodo prišli v dostojno hišo, kar nam jamči naš imenik z 10 hoteli.

SLAVONIC IMMIGRANT BANK

436 West 23rd Street,

New York, N. Y.

JAVNA ZAHVALA.

Slavonic Immigrant Bank,
New York, N. Y.

Gospodje:

Dne 10. avgusta poslala sem po Vaši banki gospoj Neži Haspel v Poljane pri Pakraeu v Slavonijo znesek od 1.103 krone in danes sem prejela prejemno potrdilo po nej sami podpisano, da je dne 9. septembra denar prejela.

Ker ste pošljatev v tako kratkem času izvršili in s tako točnostjo, jo isplačali denar, Vam se s tem javno zahvaljujem in Vas še ostalem rojakom priporočam.

Vaša

Mary Petan,

1007 Terrel St.

Chester, Pa., 19. oktobra 1920.

Nov. 8.)

BALTIŠKA PAROBROD-NA DRUŽBA.

(BALTIC STEAMSHIP). AMERIŠKA KORPORACIJA.

Hitra vožnja v prvem in tretjem razredu naravnost do

HAVRE.

Direktori železniških vlasti v Pariz in vsa večja mesta v Jugoslaviji.

PARNIK S. S. ROCHELLE (prej last Hamburg Ameriške črte "Hamburg") odpisuje.

12. NOVEMBRA

Oglasite se v našem uradu na 24 Whitehall St., NEW YORK, N. Y.

Josip Kostanjevec:

NA SOLNČNIH TLEH.

POVEST.

(Nadaljevanje.)

Tedaj se pa silna množica obrne kaže na povelje, dvignila se je bila nad glavami in močno roka ter pokazala v smeri proti mostu. In valovi navzdol po trgu, mimo cerkev, čez most na prostor, kjer bodo taborili. Glava pri glavi, rama ob ramu na vsem prostranem travniku in dalje po cesti in potih. Strnili so se bili vsi potoki od vseh štirih vetrov v živo zibajoče se jezero.

Posemno in s komolec so si morali trebiti pot do odraka zakasneli